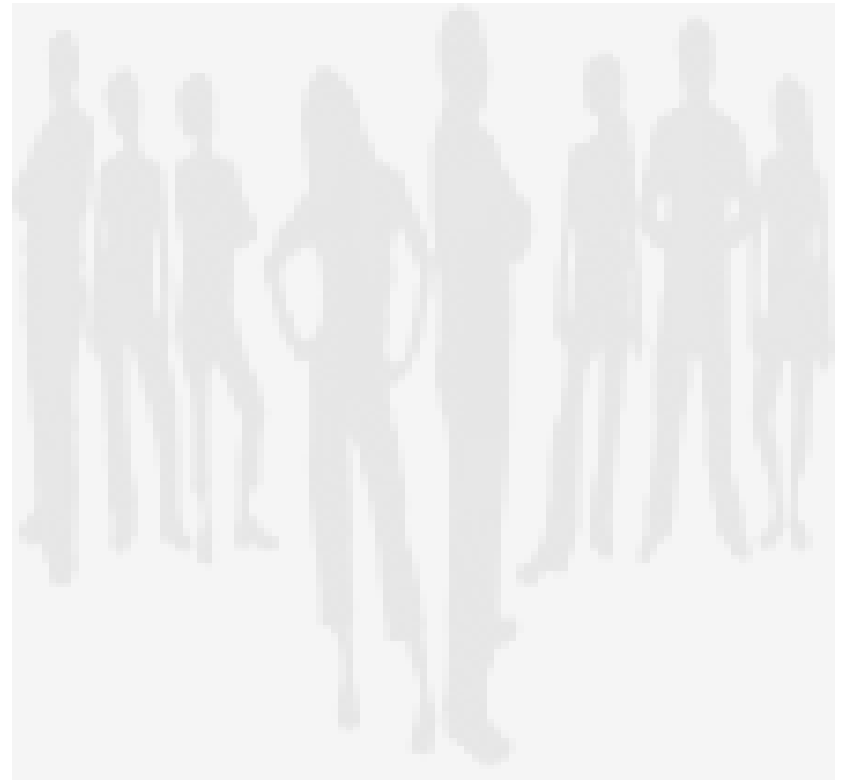

Handreiking Homoseksualiteit

van de pastorale raden van de
GKv Rotterdam-Stad

Handreiking Homoseksualiteit
van de pastorale raden van de GKv Rotterdam-Stad

uitgave van de gereformeerde kerk vrijgemaakt van Rotterdam-Stad.
mei 2010
oplage: 200

digitaal op te vragen bij : handreikingrotterdamstad@gmail.com

4. Gemeente-zijn

De avondmaalsviering onderstreept dat we als gemeente één lichaam vormen.

Wat kan dat betekenen voor homoseksuele broeders en zusters?

Een veel gehoorde klacht van hen is: eenzaamheid. Dat is, zeker in de gemeente, een treurige zaak. Wat kan daarin veranderen?

Allereerst hopen we dat, ook door deze handreiking, er meer openheid komt in de gemeente over homoseksualiteit. Verder is het goed om regelmatig in het (gemeente)gebed te bidden voor homoseksuelen – in en buiten de gemeente. Maar ook in kringen en op catechisaties moet worden nagedacht over de manier waarop over homoseksualiteit gesproken kan worden. Als je alleen ‘over’ homoseksualiteit spreekt, of ‘over’ homoseksuelen: schiet je dan niet snel je doel voorbij?

Voor homoseksuele broeders en zusters is het belangrijk iemand (meerdere) in de gemeente te hebben die je vertrouwt. Waarmee je, met een bepaalde regelmaat, van hart tot hart kunt spreken. Hoe sta je ervoor? Lukt het om staande te blijven in je strijd? Als je gevallen bent: dat je een oor hebt om je schuld te belijden; een hart tegenover je vindt om Gods genade te mogen ontvangen. Samen na te denken over allerlei geloofsvragen en praktische punten die je verder kunnen helpen. We mogen verwachten dat zulke mensen er zijn in de gemeente. Daarbij hoeft je zeker niet alleen aan je ouderling/predikant te denken.

Tot slot blijft het belangrijk de geestelijke houding van/in de gemeente te onderstrepen. Is het niet zo dat die houding boven alles wordt aanvoeld als een wel/geen welkome ruimte om in te leven, te groeien?

Als gemeente leven we samen van genade. Dat heeft gevolgen voor hoe je met elkaar omgaat. Laten we dat doen met een warm hart voor elkaar. Naar het voorbeeld van God: “Is de hartslag van het leven niet de liefde van de Heer?” (LB 426).

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Inleiding	6
Een handreiking: waarom?	
Een handreiking: is het te doen?	
Hoe te spreken?	
I Doel en uitgangspunten	11
1.1 God is een sprekende God	
1.2 Homoseksuele broeders en zusters aanvaarden en met hen Gods richting zoeken	
1.3 Wat is normaal, wat is anders?	
1.4 Oproep aan de gemeente	
1.5 Houding ten opzicht van de niet-gelovige(n) homoseksuelen	
II De Bijbel open	17
2.1 Bijbelteksten over homoseksualiteit	
2.2 Conclusies	
2.3 Er is meer!	
2.4 De lijn van de Bijbel	
III De Bijbel en homoseksuele relaties	29
3.1 Geen ruimte voor homoseksuele relaties	
3.2 Het gaat toch om liefde en trouw?	
3.3 Barmhartige concessie?	
3.4 Samenwonen zonder seksuele omgang?	
3.5 Roeping voor homoseksuelen	
IV Omgaan met homoseksualiteit	34
4.1 Aanvaarding en gesprek	
4.2 Gebrokenheid en zonde	
4.3 Avondmaal vieren?	
4.4 Gemeente-zijn	

Voorwoord

Voor je ligt de handreiking homoseksualiteit. Ja; je hebt gelijk. Het is een fors exemplaar geworden. Bij het verder lezen kom je er vanzelf achter waarom dat zo is. We willen er hier toch al iets over zeggen.

Deze handreiking heeft een concrete aanleiding. We werden met een vraag van homoseksuele gemeenteleden geconfronteerd. Als pastorale raden (Centrum en Delfshaven) hebben we daarom eens met elkaar om de tafel gezeten. We merkten al snel dat er met deze bepaalde vraag veel meer op tafel kwam te liggen. Om te beginnen: de gevoelens en de levensweg van homoseksuele gemeenteleden die we serieus hebben te nemen. En net zo goed: een concrete vraag die ons 'dwingt' na te gaan wat God tegen ons zegt over het leven van homoseksuelen. Ieder heeft zo z'n gedachten en/of eigen insteek maar: hoe zet je nu juist in? Bij het lezen van de Bijbel liepen we gelijk ook tegen andere dingen aan. Je kunt dan denken aan: hoe leg je bepaalde teksten uit? Moet je er rekening mee houden dat de Bijbel in een bepaalde cultuur is geschreven en, zo ja, wat betekent dat voor de manier waarop Gods Woord ons vandaag aanspreekt? Maar we hebben ook vaak spanning ervaren: wat betekent Gods duidelijke stem in een gebroken wereld? Wat mag en/of moet je elkaar vanuit Gods Woord voorhouden?

Kortom: in de ruim twee jaar van bezinning op dit punt hebben veel vragen en onzekerheden ervaren. Daarbij hebben we ook steeds voor ogen gehad dat het onze taak is om hierin leiding te geven. Zou God zwijgen op dit punt? Zouden we gemeenteleden aan hun (eigen) zoektocht overlaten? Ons standpunt ten aanzien van deze laatste twee vragen was en is: nee!

Zo zijn we verder gegaan en het resultaat daarvan ligt nu voor je. Het is dus de uitkomst van een heel proces. We hopen dat je, al lezend, iets van dat proces en de worsteling die we vaak hebben ervaren, kunt meemaken. En dat zeggen we niet omdat we dat voor onszelf fijn zouden vinden, maar wel om samen te kunnen ervaren 'waar het op aan komt.' Vooral hopen we dat je, met ons, kunt instemmen met Gods Woord, de uitleg en toepassing daarvan in allerlei concrete dilemma's die op ons afkomen. Het is echt goed om Gods Woord te onderzoeken en daardoor zicht te krijgen op de vraag wat het betekent Jezus na te volgen.

Ons leven en denken moet telkens meer de vorm krijgen van het leven van/met Christus. Als we horen dat een homoseksuele broeder of zuster struikelt door op seksueel gebied iets te doen dat God niet wil, is het onze opdracht daar niet anders op te reageren dan wanneer welk ander gemeentelid dan ook maar op een ander (of hetzelfde) gebied tegen Gods wil ingaat.

Dat geldt ook naar buiten toe. Laten we, als we geconfronteerd worden met allerlei (uitbundige) uitingen van homoseksualiteit, niet doen alsof dat nu wel het allerergste is. Die uitingen zijn een duidelijke demonstratie van een wereld die God heeft losgelaten – en daarin aan zichzelf wordt overgegeven. Zeerste punt is en blijft: van God los! Op dat niveau is onze betrokkenheid nodig: in gebed, verootmoediging, tegendraads gedrag en het ter sprake brengen van Gods woorden.

3. Avondmaal vieren?

Omdat homoseksualiteit niet iets is waarom je hebt gevraagd of in verband is te brengen met persoonlijke schuld is het goed hier expliciet aan te geven dat homoseksuele broeders en zusters welkom zijn bij de viering van het Heilig Avondmaal. Misschien moet het sterker gezegd worden: vier alsjeblieft mee zodat je weet dat God je kent in je geardheid en de strijd die dat met zich meebrengt.

De avondmaalstafel blijft ook open voor homoseksuele broeders en zusters die soms op seksueel gebied in zonde vallen – zoals dat ook het geval is voor heteroseksuele leden van de gemeente. Daarbij maken we onderscheid tussen het vallen en leven in zonde. Als je op dat moment in die zonde leeft, zul je je moeten onthouden van de viering. Als je daarmee gebroken hebt en je je zonde beleden hebt: vier dan mee! Pak dan, werkelijke overtuigd van God goedheid, zijn genadebrood aan.

God is goed en navolgenswaardig. We geloven dat de weg die Hij wijst betrouwbaar is en begaanbaar, ook al kan het voor ons moeilijk zijn die weg te gaan. Kiezen voor een levensweg in de tegengestelde richting voert je bij God vandaan. Dat kan zichtbaar worden doordat je dan op een bepaald moment niet meer kunt worden uitgenodigd voor de avondmaalsvieringen.

geaardheid, in Christus aanvaard weten. Je zult moeten zoeken hoe je je leven, je relaties vorm wilt geven. Het is belangrijk om met elkaar te spreken over de weg van strijd in het blijven gaan van de weg die God wijst.

2. Gebrokenheid en zonde

Als de Verlosser de scheppingsbedoeling bevestigt dat man en vrouw diepgaand met elkaar verbonden zouden zijn, is homoseksualiteit niet los te zien van de weg die de mens heeft gekozen om los van God te leven. Dat betekent niet dat homoseksualiteit daarom aan te duiden is als een persoonlijke schuld alsof het zo zou zijn dat wie homoseksueel is schuldiger is dan wie dat niet is. De zondeval heeft diepe breuklijnen getrokken door heel de schepping en in alle mensen; tot in onze seksuele geaardheid. Dat geldt voor allen: heteroseksuelen, homoseksuelen, niet- en wel getrouwden, jongeren en ouderen. Ieder ervaart deze gebrokenheid. Als homoseksuelen dan ook (sterke) schuldgevoelens of gevoelens van schaamte ervaren in hun leven mogen zij die in het licht van Gods aanvaarding en genezing in Christus zetten.

Homoseksualiteit is een stuk gebrokenheid. Laten we uitkijken met onderscheidingen in gebrokenheid. Alsof homoseksualiteit wel het allerergste (en wellicht zelfs: in zichzelf te veroordelen) zou zijn. Dat het voor diegenen die het betreft ingrijpender is dan veel andere gebrokenheid wil nog niet zeggen dat er in het algemeen op deze manier over de homoseksuele geaardheid geoordeeld mag worden.

Juist in de gemeente kan duidelijk worden dat de diepste breuk bestaat in het (telkens) loslaten van God en/of in het (steeds maar weer) niet gaan van wegen die God in Christus wijst. Van een christen mag daarom worden verwacht dat hij/zij hiervan doordrongen is en zo een juiste houding heeft ten opzichte van zijn/haar homoseksuele broeders en zusters.

Er zijn denkers die een verband leggen tussen de Westerse maatschappij die al lange tijd bezig is afstand te nemen van God(s) scheppingsorde) en een toenemende nadruk op de homoseksuele gerichtheid. Eerder hebben we gezien dat onze cultuur in dit opzicht een roeping voor ons inhoudt. Als God de levende God is waarvan de Bijbel spreekt, moeten we dit perspectief zeker niet uit het oog verliezen. Blijft staan dat deze gedachte niet om te zetten is in persoonlijke schuld van een bepaald individu.

Tot slot dit: het gaat in deze handreiking over homoseksualiteit. We hebben gemerkt dat er ook steeds verbanden zijn te leggen met andere situaties waarin mensen zich kunnen bevinden. Als het bijvoorbeeld om eenzaamheid gaat, blijft dat – helaas – niet ‘beperkt’ tot (sommige) homoseksuelen. Een paar keer gaan we expliciet in op andere situaties. Dat doen we niet al te vaak omdat deze handreiking nu eenmaal over homoseksualiteit gaat. Hopelijk zullen zij die zich herkennen in beschreven vragen en/of worstelingen zich ook herkennen in deze handreiking.

Ons gebed is dat deze handreiking tot opbouw van heel de gemeente mag dienen.

De pastorale raden Centrum en Delfshaven

Voor reacties en/of gesprek over de handreiking kun je terecht bij je (kring)ouderling en/of sectiepredikant.

*Voor een vertrouwelijk gesprek kun je je aanmelden bij:
handreikinggrotterdamstad@gmail.com*

Inleiding

Trinet is ongeveer halverwege haar middelbare school opleiding. Op een dag ontdekt zij dat zij niet over jongens praat en naar hen kijkt zoals haar vriendinnen dat doen. ‘Ben ik anders?’ denkt ze. Op een dag merkt ze dat ze Jeannette erg aantrekkelijk vindt. Trinet vraagt zich af wat er met haar gebeurt. Ze herinnert zich gesprekken die ze hadden over homoseksualiteit. Ze had er toen al niet zoveel zin in daarmee bezig te zijn. ‘Ben ik zo?’ vraagt ze zich nu af. Ze besluit er eerst nog maar even niks over te zeggen.... Maar er komt toch ook een vraag op: ‘vindt God dit verkeerd? Houdt Hij nog van mij?’

Twee mannen uit de gemeente vragen de kerkenraad eens bij hen langs te komen. Ze houden de ouderlingen het volgende voor. ‘We houden van elkaar en willen dat ook graag vormgeven. We hebben lang gewikt en gewogen, gelezen uit de Bijbel en gebeden. We denken nu aan het volgende: we willen graag met elkaar samenleven en ons daarbij onthouden van seksueel verkeer omdat we geloven dat dat tegen Gods bedoeling is. We willen graag met jullie zoeken naar de weg die God wijst. Willen jullie hierop reageren?’

Twee voorbeelden. Voorbeelden die op vele manieren uitgebreid kunnen worden. Het zijn twee verschillende situaties met daarbij horende verschillende vragen. Dat is logisch: het maakt uit of je aan het ontdekken bent wie je bent en wat je seksuele geaardheid wel of niet is. Of dat je dat al lang van jezelf weet en dat ook op een bepaalde manier vorm wilt geven. Maar er zijn ook twee dingen gelijk: de vragen worden gesteld door gelovigen. Mensen die Jezus Christus als Heer erkennen en Hem willen volgen. En: deze gelovige mensen zijn homoseksueel of: hebben homoseksuele gevoelens.

Een handreiking: waarom?

De kerkenraad wil de gemeente deze handreiking doen toekomen om verschillende redenen. Broeders en zusters worstelen met hun seksuele geaardheid of hebben allerlei vragen over de weg die de Heer hen wijst. Deze brochure is bedoeld als een hulpmiddel om daarin naast hen te gaan staan. Ook wil deze handleiding het onderwerp homoseksualiteit bespreekbaar maken in de gemeente. Te makkelijk blijft het gesprek hierover in een taboesfeer. Of er wordt een bepaald ongemak gevoeld om hierover met elkaar (van hart tot hart) te spreken.

IV Omgaan met homoseksualiteit

In dit laatste hoofdstuk willen we nog ingaan op ons denken over en onze omgang met homoseksuele broeders en zusters en homoseksualiteit. Misschien voor sommigen een open deur. Toch willen we iets noemen; al was het maar om bepaalde denkbeelden tegen te gaan. Maar ook om duidelijkheid te geven in ons handelen als homoseksuelen zichtbaar worstelen met hun geaardheid of stappen nemen waarvan we geloven dat die niet naar Gods wil zijn.

1. Aanvaarding en gesprek

Je kunt oppervlakkig naar iemand kijken die homoseksueel is; hij/zij is nu eenmaal zo. Alsof hij/zij voor deze manier van leven heeft gekozen. Alsof de worsteling die deze geaardheid met zich meebrengt dan ook zijn/haar probleem alleen is. Los van de verschillende manieren waarop mensen ontdekken dat ze homoseksueel zijn, is zo'n manier van denken onterecht - en pijnlijk ten opzichte van homoseksuelen. Aanvaard iemand in zijn geaardheid waarin hij/zij zich presenteert.

Als iemand ontdekt homoseksuele gevoelens te hebben of vermoedt homoseksueel te zijn, is het goed na te gaan wat er precies speelt. In welke levensfase ben je? Hoe is je omgeving en je opvoeding (geweest)? Bij een ontdekking van homoseksuele gevoelens kan isolement heel snel een rol gaan spelen. Dat is erg. En vooral niet goed. Maatschappelijke en wellicht ook psychische hulpverlening is, afhankelijk van de situatie, zeker een punt van aandacht. Daarbij zullen ook bovenstaande vragen aan de orde (kunnen) komen. Ook het gesprek met je ouderling en/of predikant is van belang. Om elkaar te ontmoeten vanuit je gezamenlijke band met de Heer. Om samen te bidden of de Heer duidelijk wil maken wat je geaardheid is. Het gebed of hulpverlening ertoe mag leiden of in je geaardheid te veranderen of, als het duidelijk wordt dat dat niet gebeurt, om kracht om deze geaardheid te accepteren.

Soms wordt (gelijk) duidelijk dat een homoseksuele geaardheid blijvend is. Een levensgevoel dat je met je mee zult blijven dragen. Ook in dat geval is het belangrijk, zeker bij het ontdekken daarvan, hulp te zoeken en het gesprek met de ouderling/predikant hierover aan te gaan. Je mag jezelf, met deze

voor de maatschappij. Het gevoel overvalt je: waarom zou je je druk maken over homoseksualiteit: dit zijn allemaal goede, prima mensen!

De andere kant is er ook als het over homoseksualiteit gaat. Verschillende mensen wijzen erop dat onze samenleving weer trekken gaat vertonen van de Romeinse samenleving. Een samenleving die ontaardde in velerlei opzicht, ook in seksueel opzicht. Als er vandaag de dag een congres wordt georganiseerd over seksualiteit heeft dat als grondslag de gelijke rechten voor iedereen. Religie komt misschien nog voor in een voorprogramma en daar houdt het bij op. Of denk aan de aandacht die er is voor de presentatie van mannelijke hoeren in Amsterdam. En in de steeds terugkerende Gay Parade kan iedereen zien hoe je je seksuele vrijheid en beleving daarvan viert. Maar denk ook aan een ambtenaar van de burgerlijke stand die uit geloofsovertuiging geen homostellen wil trouwen. Zomaar krijg je dan soms haat- en dreigberichten op je afgestuurd. Of denk aan situaties in het bijzonder onderwijs: hoe goed je jezelf moet positioneren om duidelijk te maken dat je niet discrimineert op dit gebied.

Als we zo om ons heen kijken, komt de roeping van God des te sterker op ons af. De teksten uit *Romeinen 1* krijgen actualiteit; juist op het punt van seksualiteit. De 'oude' (OT) wens van God om zijn anders-zijn in het gedrag van zijn volk te laten zien aan andere volken, spreekt ons vandaag vol aan. Wat aan de ene kant een pijnlijk gegeven is voor homoseksuelen kan op deze manier ook een (positieve) roeping worden. Zouden we niet in het verlengde van de manier waarop Paulus spreekt over de gave van zijn ongetrouwd-zijn (1 *Korintiërs 7:7*) kunnen spreken over de gave van homoseksualiteit? Een gave die een pijnlijk en vruchtbaar leven inhoudt voor het Koninkrijk en voor onze maatschappij. Op deze manier wordt duidelijk dat in alle lijden en strijden toch Gods vrede wint (LB 285).

Net zo goed vinden we het niet goed als er bij veel vragen en gevoelens die er op dit gebied zijn geen richting wordt gegeven. Op internet kun je allerlei informatie en meningen vinden over homoseksualiteit, zowat alle manieren van Bijbellezen komen daar ter sprake: tussen de bomen door is het lastig zo het bos te zien. Verder zouden we het niet goed vinden dat het niveau in het zoeken van antwoorden op vragen rondom dit onderwerp (vooral) zou zijn: 'ik vind', 'ik lees de Bijbel zo' en 'misschien denk jij' – en daarmee af. Tot slot zijn we van mening dat de gemeente in deze tijd niet zonder een dergelijke handreiking kan. Er is veel aandacht voor dit onderwerp in de kerk en maatschappij. Het is belangrijk om als gemeente stil te staan bij de vraag hoe God hierin tegen ons spreekt en wat Hij zegt.

Een handreiking: is het te doen?

Is het te doen om een handreiking te geven op het gebied van homoseksualiteit? Wie kan de vele aspecten die daarbij aan de orde komen benoemen en ordenen? Met die vraag zijn we bij het tot stand komen van de handreiking veel bezig geweest. We noemen een aantal aspecten dat aan de orde kwam in de tijd dat we hierover met elkaar in gesprek waren:

- a) **Het gaat om mensen.** Te vaak is er over homoseksualiteit gesproken zonder de mens (daarin) te zien. Met alle gevolgen van dien: harde taal en koude harten, afwijzing en verwijdering, schuldgevoelens en eenzaamheid, strijd en pijn. Of het gaat vooral over de ethische vraag: mag 'het' wel of niet? Onze inzet is: het gaat bij dit onderwerp om mensen die op verschillende manieren bezig zijn te ontdekken wat hun seksuele geaardheid is en op welke manier zij daar vorm aan (kunnen of moeten) geven in hun leven met Christus. Is het nodig erop te wijzen dat het hier gaat om een diepe component van ons menszijn? De vraag is dan: hoe voorkom je nu dat je met 'een onderwerp' aan de slag gaat of 'Bijbel gaat lezen' – beide dingen moeten wel gebeuren! - terwijl je ondertussen de mens uit het oog verliest?
- b) **Wat is homoseksualiteit (hoe kijk je daarnaar)?** Snel kunnen er allerlei aannames zijn over homoseksualiteit waarvan het nog maar de vraag is hoe houdbaar die zijn. Sommigen zien, bijvoorbeeld, homoseksualiteit als een normale afwijking op de 'hoofdregeel'. Anderen beschouwen deze geaardheid als een gevolg van de zondeval. Maar er is meer: is homoseksualiteit misschien een bepaalde fase in de seksuele ontwikkeling van een mens? Hoe kan het dat sommige mensen veranderen in hun

seksuele geaardheid en anderen niet? En er zijn nog andere vragen en aandachtspunten. Met andere woorden: (hoe) kun je voorkomen dat je bij voorbaat al gaat versmallen tot een bepaald aspect (dat je blijkbaar in gedachten hebt)? Moet je kiezen tussen deze aspecten? (Hoe) geef je deze verschillende aspecten een plek?

- c) Wat zegt de Bijbel? Er is een (standaard)lijstje van Bijbelteksten dat bijna altijd terug komt in het gesprek over homoseksualiteit. Toch liggen hier veel valkuilen. Want: gaan die teksten niet over decadente vormen van seksualiteit en dus niet over homoseksualiteit als zodanig? Of: welk stel dat, na belofte van trouw, een homoseksuele relatie aangaat herkent zich in die teksten?

We kunnen zomaar het gevoel krijgen dat we, met de Bijbel in de hand, met een mond vol tanden staan.... Als we de Bijbel aanvaarden als Gods Woord dat bevrijdend is voor heel ons leven zullen we zorgvuldig moeten luisteren en uitleggen.

- d) Wat is de seksuele norm van onze cultuur? We zijn met het onderwerp homoseksualiteit bezig in een maatschappij die sterk gericht is op uiterlijk, lichamelijke en seksualiteit. Daarbij: een maatschappij die de gelijkheid, rechten, verworvenheden en ontplooiing van de (individuele) burger hoog in het vaandel heeft. Dat betekent dat op seksueel gebied alles mag en mogelijk moet zijn (met uitzondering van pedoseksuele praktijken omdat er daarbij geen sprake is van een gelijkwaardige relatie). Een belangrijke kanttekening bij deze situatie is de volgende: de praktijk laat ook een ander beeld zien. Homoseksuelen worden gediscrimineerd, uitgelachen en zelfs fysiek lastiggevallen *om hun geaardheid!*

De vraag is welke invloed dit denken en deze praktijk op ons leven en denken heeft. En ook: wat vraagt deze maatschappij aan de christelijke gemeente?

- e) Wat zei en zegt de kerk? Van verschillende kanten wordt erop gewezen hoe maatschappelijke ontwikkelingen op het gebied van seksualiteit doorwerken in kerkelijk denken en leven. Als je eens wat rondkijkt zie je dat er bij kerken van verschillende signatuur in de afgelopen decennia veel veranderd is als het gaat over (ethische) standpunten inzake (homo)seksualiteit. Recentelijk nog scheurde een (wereldwijd) kerkgenootschap vanwege de vraag hoe om te gaan met de homoseksuele praktijk. Waar zit het verschil en de verandering in benadering op vast? En: hoe is dat te zien? Is dat vooral correctie op een onchristelijke, onbarmhartige *houding* ten opzichte van homoseksuelen (zie a)? Of is het -

horen. Toch is dat geen negatieve weg maar een manier van spreken die je wil wijzen op iets anders. Hoe is dat voor homoseksuele gelovigen?

5a Relaties in de gemeente

In de gemeente begint iets van Gods nieuwe werkelijkheid. Dat betekent dat je met elkaar relaties aangaat op basis van je leven in Christus. Voor homoseksuele broeders en zusters is het belangrijk juist hierin een thuis te kunnen ervaren. Dat je vriendschappen kunt opbouwen die niet gebaseerd zijn op exclusiviteit of seksualiteit maar waarin intimiteit en wederzijdse gevoelens maken dat je ervaart niet alleen te zijn. Dat er mensen zijn die je telkens meer begrijpen; ook in je geaardheid en de strijd die dat met zich meebrengt.

Verder betekent het ook dat homoseksuele broeders en zusters zouden kunnen gaan zien dat zij, op de manier zoals Paulus daarover spreekt (1 *Korintiërs* 7), meer aandacht en tijd hebben om te dienen in het Koninkrijk. Op deze manier ligt er naast datgene wat je aan gemis ervaart ook een positieve levensroeping.

5b Roeping in onze cultuur

Wie Christus kent en volgt, zal nagaan wat de Heer met zijn/haar leven in het bijzonder voor ogen heeft. We willen ontdekken wat onze roeping is in Gods Koninkrijk en in deze wereld. Dat geldt voor iedere christen. Als we in deze paragraaf nadenken over de roeping van en voor homoseksuele broeders en zusters doen we dat vanuit dat bredere verband.

Om te zien welke roeping er voor homoseksuele gelovigen is in onze maatschappij zullen we steeds terug moeten naar wat we in de Bijbel lezen. De Bijbel leert ons dat het leven met Christus het meeste is in je leven. Voor iemand die homoseksueel is betekent dit dat jij je diepste identiteit in Hem vindt. Misschien nog wel meer dan anderen word je naar Christus toegetrokken. Hij alleen kan je volledig aanvaarden en liefhebben, ook in je gebrokenheid. Voor de concrete invulling van het leven met Christus zullen we ook moeten kijken naar onze cultuur.

Als we specifiek op het punt van homoseksualiteit naar de maatschappij kijken, treft ons een dubbelheid. Aan de ene kant ontmoet je je getrouwde homoseksuele burens, je homoseksuele studiegenoot, vriend(in) enzovoort. Het valt je op dat dat geweldige mensen zijn. Trouw in hun relatie. Goed in en

4. Samenwonen zonder seksuele omgang?

Soms geeft een homoseksueel stel aan samen te willen gaan wonen waarbij ze, op grond van hun geloofsovertuiging, ervoor kiezen geen seksuele omgang te hebben. Eventueel wordt deze overtuiging ook door een publiek gedane belofte onderstrept. Ook hiervan geldt wat er bij het vorige onderwerp stond: dit is een teer punt. Zulke mensen kiezen overtuigd voor een moeilijke weg. Dat is te prijzen. En: er is een weg. Je kunt op deze manier toch heel concreet en dagelijks invulling geven aan je relatie. Is dit niet de beste manier om Gods weg te gaan en toch een plek te geven aan elkaar?

Het is niet mogelijk hier in z'n algemeenheid een uitspraak over te doen. Dat wil zeggen: de kerkenraad zal altijd met zo'n stel in gesprek moeten om te zien hoe zij tot deze keuze zijn gekomen en welke dingen daarbij meespelen. Dat wil nog niet zeggen dat dit daarom zonder meer een weg is die we willen aanwijzen als begaanbaar of aanvaardbaar. Waarom niet?

We moeten de seksuele omgang niet isoleren binnen het geheel van een relatie. Het gaat in de Bijbel om een exclusieve relatie tussen een man en een vrouw. Dat exclusieve behelst meer dan de geslachtsgemeenschap. In het geval van een homoseksuele relatie heeft de spanning met wat de Bijbel over relaties zegt betrekking op de exclusiviteit van die relatie, en niet alleen op de geslachtsgemeenschap in die relatie. Omgekeerd gezegd: de Bijbel verbindt zo'n exclusieve relatie met de lichamelijke, seksuele relatie. Dat moeten we niet van elkaar losmaken. Dat geldt ook in deze zin: kun je van mensen die dag en nacht in elkaars nabijheid leven en van elkaar houden vragen een belofte te doen zich van seksuele omgang te onthouden?

5. Roeping voor homoseksuelen

Hierboven staan veel dingen die met 'niet' te maken hebben. Dat kan het gevoel geven dat je, met een homoseksuele geaardheid, louter in een negatieve spiraal leeft. Is dat de bedoeling, of zelfs: Gods bedoeling? Dat kan niet waar wezen, toch?

Aan de ene kant is het goed te zeggen dat de Bijbel iedereen en op heel veel punten een 'niet' 'verkoopt'. Denk aan de tien geboden die we iedere zondag

met een bepaalde correctie in de houding - vooral een ander *Schriftverstaan* (zie c)? En geeft dat andere Schriftverstaan aan dat de werkelijke verandering op een ander punt plaats heeft gevonden (zie d)? Of ligt het nog weer anders: houden we een bepaalde (Schrift)norm hoog terwijl we in de praktijk anders handelen? Waar brengt je dat; is dat wat je ook wilt? Het is bij deze vragen en het zoeken naar antwoorden daarop belangrijk goed te onderscheiden waar het op aan komt.

Wie deze aspecten overziet, kan bedenken dat het voor de kerkenraad een worsteling was en is om verder te komen. 'Kenners' verzochten wel eens dat niemand in staat is dit complexe veld te kunnen overzien, laat staan: daarin een weg te wijzen.

Toch komen we met deze handreiking. We zoeken ernaar Gods stem te verstaan. We geloven dat onze Heer deze houding wil zegenen en ons in onze vragen niet in het ongewisse wil laten. Ook is het onze overtuiging dat het goed is om samen te zoeken en te luisteren naar Gods bedoeling en wil met alle aspecten van ons leven. Het is ons verlangen dat deze handreiking zal helpen te ontdekken dat het volgen van Jezus een goede manier van leven is.

Hoe te spreken?

Tot slot van deze inleiding vragen we de aandacht voor de woordkeuze in de handreiking. Hoe kun je ook anders spreken en wat ligt er achter onze manier van spreken?

a Homo/lesbienne - homoseksueel

Mensen die homoseksueel zijn, noemen zichzelf homo's en lesbiennes. En zo wordt er ook over hen gesproken. We hebben geen enkel bezwaar tegen (het gebruik van) deze woorden, maar spreken in de handreiking toch anders. Dat heeft te maken met het platte dat dit woordgebruik met zich kan meedragen. Daarmee bedoelen we in de eerste plaats: het gebruik van het woord homo als scheldwoord. En in de tweede plaats duidt de toevoeging *seksueel* beter aan dat het om een bepaalde aspect van je menszijn gaat. Je hele menszijn is meer dan je seksuele geaardheid. Om deze redenen is het volgens ons goed om te spreken over iemand die homoseksueel is.

b Homofiel – homoseksueel

In de bestaande discussie gaat het bijna altijd over homoseksualiteit. Daarom spreken wij er ook zo over. Toch is daar meer over te zeggen. We willen er kort bij stilstaan wat we wel en niet met deze manier van spreken bedoelen.

Een bekend en nog steeds gehanteerd onderscheid is: homofiel – homoseksueel. Dat onderscheid kan bijvoorbeeld willen aangeven dat er verschil is tussen een geaardheid (homofilie) en het daadwerkelijk in praktijk brengen van deze geaardheid in het aangaan van een seksuele relatie (homoseksueel).

Het onderscheid homofiel – homoseksueel kan ook een diepere laag aanraken. Namelijk: wie ben je ten diepste? Ben je je (seksuele) gevoelens en geaardheid? Of kun je (of moet je leren dat te gaan kunnen) zeggen: ik *ben* van Christus; ook met mijn (seksuele) geaardheid?

Waar staan wij? In de eerste plaats: de toon van de handreiking is het tweede. We vinden onze diepste identiteit in Christus. We zijn in heel ons hebben en houden van Hem (HC 1). Daarbij zijn we ons er van bewust dat het onderscheid homofiel-homoseksueel er niet voor moeten zorgen dat het begrip *seksualiteit* versmald raakt. Seksualiteit is niet alleen ‘met elkaar naar bed gaan’. Seksualiteit heeft met zoveel meer te maken: met je manier van verlangen, kijken en denken. Seksualiteit gaat over hoe je aanraakt, voelt en spreekt.

Als deze twee dingen helder voor ogen staan, lijkt het ons geen probleem de meer gangbare manier van spreken te hanteren: homoseksualiteit.

c Gegeven of veranderbaar?

We gebruikten al een paar keer het woord ‘geaardheid’, en zullen dat ook verder in deze brochure doen. Het woord raakt aan de vraag: gaat het bij homoseksualiteit om een vaststaand gegeven, of ligt homoseksualiteit niet vast en kunnen die gevoelens veranderen? We geven geen antwoord op die vraag. Met het woord ‘geaardheid’ bedoelen we dan ook niet dat homoseksualiteit per definitie onveranderbaar is. Tegelijk geeft het woord wel aan dat een homoseksuele oriëntatie diep verankerd is in wie je bent.

3. Barmhartige concessie?

Zou je niet kunnen zeggen: de Bijbel laat – inderdaad - geen ruimte voor homoseksuele relaties. of: het is vanaf het begin niet zo door God bedoeld. Maar: zou je zulke relaties toch niet moeten en kunnen toestaan? Met als argumenten: God heeft in meerdere gevallen rekening gehouden met de gebrokenheid. Hij heeft vaker toegevendheid vertoond. Zo bleek Abram, bijvoorbeeld, een ‘zondaar’ te zijn tegen het (latere) gebod om seksuele omgang te hebben met je halfzus. Zo werd Timoteüs ter wille van de Joden besneden. Ook werd blijkbaar polygamie toegestaan. Uit deze voorbeelden, zo is dan de gedachte, blijkt dat God in sommige gevallen toegeeft aan mensen; dat Hij barmhartig is en weet heeft van onze nood. God wijst geen onmogelijke wegen aan; wegen die wij zeker niet zouden kunnen opbrengen om te gaan.

Dit is een scherp punt. En wel hierom: kun je twee mensen die van elkaar houden het ontzeggen gelukkig te blijven (voor de rest van hun leven)? Durf je het aan tegen een homoseksuele broeder of zuster te zeggen: Gods Woord wijst jou een levensweg zonder seksuele relatie aan? Het lijkt haast onmogelijk, gedacht vanuit de gebrokenheid en nood die ervaren kan worden en wordt, hier iets tegen te hebben of tegenin te brengen.

Toch gaan we niet mee in deze manier van redeneren. In de eerste plaats omdat de Bijbel *voortgaande* openbaring laat zien. Wat op een bepaald moment (Abram) niet verboden is, wordt dat later wel (*Leviticus* 18). Maar er is iets belangrijker dat we hier naar voren willen brengen. Wie luistert naar Gods spreken in Jezus ontdekt dat zijn bedoeling juist telkens scherper wordt. Denk aan de bergrede. Alle geboden worden zo samengevat: *wees dus volmaakt zoals jullie hemelse Vader volmaakt is (Matteüs 5:48)*. Het gaat in het NT juist telkens meer naar het smalle, taaie en voor ons idee regelmatig onbegaanbare pad toe. Elke dag is de overgave aan Christus nodig! Als deze verscherping en verduidelijking plaatsvindt, is het toch niet logisch om dan met een beroep op Gods barmhartigheid ruimte te vragen voor iets dat God juist aanwijst als een onbegaanbare weg? Dat is een omgekeerde beweging. Voor het geluk van een ander of jezelf geldt iets dergelijks. Het vraagt veel fijnzinnigheid hierin te spreken, te denken en met elkaar om te gaan. Maar de Bijbelse kernvraag blijft: waarin vind je je geluk? Leer je dat te vinden in (de navolging van) Jezus?

1. Geen ruimte voor homoseksuele relaties

Wie op grond van Jezus' verdiepende woorden ruimte ziet voor duurzame homoseksuele relaties waarbij seksuele omgang een rol speelt, draait de zaak om.

Wanneer Jezus over duurzame (seksuele) relaties spreekt, is het in de zin zoals er in *Genesis* over wordt gesproken. De Verlosser gaat niet buiten de Schepper en schepping om.

Vooraf leert Jezus dat het om Hem gaat. We zien in het licht van Gods (voortgaande) manier van spreken dat de relatie tussen man en vrouw betekenis krijgt met het oog op het geheim dat God ons in Christus geeft. De voortgaande lijn in de Bijbel inzake duurzame, (seksuele) relaties laat kortweg dit zien:

(1) kies voor Jezus!

(2) een intieme, seksuele relatie krijgt vorm in het huwelijk met iemand van het andere geslacht.

2. Het gaat toch om liefde en trouw?

Hoe zit het dan met de idee dat het ten diepste gaat om trouw en liefde in de relatie? Die twee grootheden vinden toch ook plaats in een duurzame homoseksuele relatie? Dat liefde en trouw in zo'n relatie aanwezig (kunnen) zijn, is - gelukkig! - zo. We willen niemands intenties diskwalificeren. Dat maakt het voor ons vaak moeilijk om het bijbelse spreken over homoseksuele geslachtsgemeenschap voor geldig te houden, ook voor zulke relaties in liefde en trouw.

Toch mogen we niet voorbij gaan aan de manier waarop de Bijbel spreekt over relaties. Christus wijst naar de schepping, naar de relatie tussen man en vrouw. Woorden als liefde en trouw mogen we niet uitspelen tegen wat God zegt over de concrete relatie waarbinnen seksualiteit beleefd mag worden. Als wij (in onze cultuur) niet (zo sterk) aanvoelen dat dit gebod van God goed is voor mensen, is het belangrijk ons best te doen om het 'zicht' van God op relaties ons eigen te maken: hoe Hij relaties bedoeld en gewild heeft (vgl. b.v. Ef.5: de man-vrouw relatie als afspiegeling van de relatie van Christus en zijn gemeente).

I Doel en uitgangspunten

In de inleiding hebben we aangegeven welke motieven we hadden om deze handreiking uit te laten komen. We willen nu een volgende stap zetten: wat willen we daarmee bereiken en hoe? Welke aandachtspunten en uitgangspunten hebben we daarbij?

Hieronder geven in een vijftal aandachtspunten aan wat volgens ons belangrijk en nodig is om verder te komen. We werken deze punten ook uit.

1. God is een sprekende God

Makkelijk kan er een sfeer ontstaan waarin het heel lastig is te bepalen wat God zegt op het gebied van homoseksualiteit. Er wordt ook wel gesproken van een bepaalde stagnatie op dit punt in onze kerken.

Onze inzet en overtuiging is deze: zou het zo zijn dat God ons op dit voor ons tere en zo intieme punt in het ongewisse laat? Naar onze overtuiging niet. Die overtuiging gaat dieper dan het bedenken van teksten of lijnen in de Bijbel. Die overtuiging heeft te maken met de manier waarop God zich bekend heeft gemaakt. God is een God die in Christus een relatie met ons aangaat. Hij geeft zichzelf aan ons en openbaart zijn wil. Hij is een God die ons hele leven aanspreekt en verlost. Dat is al te merken aan de compleetheid van de 10 woorden (OT), helemaal tasbaar wordt het als God zichzelf geeft in een mens: zijn Zoon Jezus Christus! God spreekt ons in alles aan, zelfs als mens onder de mensen. In Jezus Christus blijkt God een God te zijn die 'met onze zwakheden kan meevoelen, juist omdat hij, net als wij, in elk opzicht op de proef is gesteld' (Hebreeën 4:15).

We willen er tegelijk voor waken een 'stoere' antihouding aan te nemen. Alsof wij een bepaalde verlegenheid wel zouden overstijgen. We vinden wel dat het onze roeping is Gods stem zo zuiver mogelijk op te vangen en (door) te laten klinken; ook als dat conflicteert met ons (levens)gevoel, de stem van de maatschappij of de manier waarop wij in het verleden met homoseksualiteit zijn omgegaan. Onze diepste overtuiging is dat Gods Woord bevrijdend spreekt en helend werkt. We willen ernaar zoeken hoe dat concreet gezien en beleefd kan worden als het om onze (homo)seksualiteit gaat. Concreet staan

ons dan vragen voor ogen als: aan welke Bijbelteksten denken we eigenlijk? Hoever kom je eigenlijk met (het op een rij zetten van) een paar Bijbelteksten? Hoe, met welke instelling, lezen we?

2. Homoseksuele broeders en zusters aanvaarden en met hen Gods richting zoeken

Aanvaarden. Het is schrijnend om mee te maken hoe iemand kan worstelen met zijn/haar homoseksualiteit. Welke eenzaamheid het geeft als je ontdekt dat jij niet zo bent als je leeftijdgenoten die het steeds over het andere geslacht hebben. Tot welke pijn of frustratie het kan leiden als je weet dat anderen van hun seksualiteit genieten in het huwelijk. Of je voelt je buitengesloten als de kerk – (on)bewust – communiceert dat het getrouwd-zijn de ‘norm’ is. In deze zin raakt dit onderwerp meer aan. Want hier is ook te denken aan (nog) niet-getrouwden en allerlei mensen die om verschillende redenen, ook in het huwelijk, eenzaamheid en/of worsteling met hun (gebrek aan) beleving van seksualiteit ervaren. Deze mensen zijn daarom ook in beeld als we het, vanwege het onderwerp in deze handreiking, in de eerste plaats over homoseksuelen hebben.

Deze eenzaamheid, worsteling en bijbehorende gevoelens zijn, zo geloven wij, strijdig met de manier waarop God zich laat kennen en nagevolgd wil worden. Hij is een God die ons onvoorwaardelijk heeft geaccepteerd. Zijn liefde is ons leven vóór. Onze grote opluchting is dat God ons hele bestaan in Christus draagt. Wij zijn dan ook, dat is onze overtuiging, in onze seksuele geaardheid aanvaard. Deze houding moet dan ook de onze zijn in ons denken over en vooral in de ontmoeting met elkaar. Merken homoseksuele broeders en zusters deze houding ook in de gemeente? Dit onderwerp zet aan tot zelfonderzoek. Als je je oren te luisteren legt, schort het hier vaak aan. Kijken wij vanuit de houding die God van ons vraagt of zien/ervaren wij iemand eerst/vooral als homoseksueel? Denk je gelijk aan dingen als ‘lastig’, ‘moeilijk’ en – al zul je dat misschien nooit hardop zeggen – ‘moeilijk voor jou’? Of, een andere vraag: hebben wij homoseksuelen iets te bieden in de gemeente? Wat dan?

Richting zoeken. Het is onze opdracht met elkaar te zoeken naar Gods wil met ons leven. Verlegenheid over of veelal problematiseren van de vraag wat God inzake homoseksualiteit zegt, zal deze opdracht uitermate lastig maken. In relationeel opzicht betekent deze houding toch niet veel meer dan het

III De Bijbel en homoseksuele relaties

In dit hoofdstuk zoeken we, vanuit het vorige hoofdstuk, specifiek naar een antwoord op de vraag hoe God in zijn Woord aanspreekt als het gaat over onze vragen rondom homoseksualiteit.

Daarbij is het belangrijk welke houding je inneemt tegenover de Bijbel. Er is niet zoveel verschil van mening over de vraag wat de besproken bijbelgedeelten zeggen over homoseksualiteit en homoseksueel geslachtsverkeer. Dat wordt anders als het gaat over de vraag wat je er vervolgens mee aan moet, vandaag de dag. De Bijbelse manier van spreken over homoseksualiteit kan bij ons makkelijk voor vervreemding zorgen. Ook voor zoveel afstand dat we bij onszelf gaan denken: dit staat er, maar ik kan er niks mee. Of: dit heeft (of: kan niet hebben) voor mij niet de betekenis die het toen had. Op deze manier kun je – bewust of onbewust - een omgang met de Bijbel hebben of ontwikkelen die maakt dat je niet (meer) openstaat voor wat de Bijbel zegt en wat dat voor je leven betekent. We vinden het daarom van belang niet alleen de zorgvuldigheid in het lezen van de Bijbel te onderstrepen maar het hier ook te hebben over de houding ten aanzien van die Bijbel. We geloven dat de Bijbel het Woord van God is. Een boek waarin Hij Zichzelf op een betrouwbare manier laat kennen. We ontvangen (NGB 5) de boeken van de Bijbel. Die geloofshouding houdt in dat we niet eerst een oordelende positie innemen ten opzichte van de Schrift, maar een luisterende. Dat niet een levensgevoel van vandaag bepalend is voor de manier waarop we luisteren naar Gods Woord, maar onze eerbied voor wat de Heer daarin tegen ons zegt. Op deze manier gaan we in dit hoofdstuk dan ook aanwijzen wat de betekenis is van wat we eerder in de Bijbel hebben ontdekt.

We hebben gezien dat God, de Schepper, ons verlost ons in Christus. Als we vanuit de relatie met Christus naar het onderwerp homoseksualiteit kijken, krijgen de eerder bestudeerde teksten diepte en inhoud. We ontdekken hoe Jezus de bedoeling van de Schepper met relaties verdiept. Wat betekent dit voor ons denken over homoseksuele relaties?

de kant is gezet, blijkt uit de aansporingen die Paulus doet aan het adres van getrouwde mannen en vrouwen (5:22-33)). In en voor het Koninkrijk levend zegt Paulus dat hij wilde dat ieder was zoals hij, namelijk: ongetrouwd (1 Korintiërs 7:7).

4b De relatie met Jezus Christus

Alles overstijgend is de relatie met Christus. Hij is ons nieuwe leven geworden, onze wijsheid om te leven zoals God het graag wil. Hij leert ons afstand te doen van ons oude ik, onze manier van kijken. Hij gaat ons voor om onszelf nieuw, uit Gods handen, te ontvangen.

Wat betekent dit voor relaties? In relaties betekent het dat de kern is de trouw, liefde en rechtvaardigheid van God te weerspiegelen. Met alles waarvan we genieten in relaties, moeten we leren af te zien van egocentrisme. Het gaat in de relatie om de ander; niet allereerst om het vervullen van jouw behoeften. De relatie met Christus betekent in zekere zin het relativeren van elke andere relatie die we kunnen hebben, en waarvan we mogen genieten.

Heteroseksuelen en homoseksuelen, getrouwden en alleengaanden - we moeten allemaal leren dat ons geluk en onze levensvervulling niet liggen in datgene wat ons het meest vanzelfsprekend lijkt, maar in het leven in Gods Koninkrijk. Naar het nieuwe leven toelevend is het de kunst telkens meer te ontdekken dat wat de meeste waarde geeft aan je leven niet je huwelijk is of je gezin of je ('toevallige') familierelaties, maar: Christus!

Wat betekent dit voor de homoseksuele relatie? Jezus bevestigt en verdiept de bedoeling van de Schepper (4a). De eerder bestudeerde teksten over homoseksualiteit krijgen op deze manier pas echt scherpte. De Verlosser zet de scheppingsorde bepaald niet tussen haakjes. Hij versmalt die orde naar ons gevoel juist: het 'gegeven' huwelijk is maar tijdelijk, *de* relatie is de relatie met Mij. Een andere weg in duurzame, seksuele relaties wijst Hij niet aan.

communiceren van eigen verlegenheid? Scherper gezegd: zo laat je elkaar toch in de kou staan? Anders gezegd: we helpen elkaar als we samen teruggaan naar de Bijbel. Zoeken naar wat God zegt en hoe Hij richting geeft aan je leven en seksualiteit.

Aanvaarden en richting zoeken. Die combinatie kan worden aangevoeld als aan elkaar tegengesteld, voor wie dan ook. Sterker nog: dat voelt tegenstrijdig. Toch kunnen we niet uit deze spanning stappen zonder een van beide tekort te doen. Er is veel (gebed om) wijsheid nodig om in deze spanning verder te komen en elkaar toch ook ontspannen tegemoet te treden. Laten we daarbij ook bedenken dat deze tegenstrijdigheid aanwezig is in alle dingen die God zegt: wat God aanwijst als goed hoeft door ons bepaald niet zo aangevoeld worden!

3. Wat is normaal, wat is anders?

Het is de roeping van de gemeente een begin te maken met de nieuwe maatschappij die God voor ogen staat. Dat kan door naar elkaar een houding aan te nemen die past bij die nieuwe werkelijkheid: Christus volgen (zie 2). De vragen die net bij 2 al aan de orde kwamen, moeten scherper worden.

Misschien eerst maar eens door te vergelijken met de maatschappij waarin we leven. Nederland kent dit uitgangspunt: 'geen discriminatie van homo's'. De overheid maakt er de laatste tijd erg veel werk van om dit uitgangspunt uit te voeren. We beamen deze uitgangspositie van harte. Tegelijk geloven we dat Gods Woord verder reikt en op een andere manier ingrijpt in ons leven.

Waar zit dat andere en verdere van God(s) werkwijze) dan in? Dat is lastig te verwoorden; het raakt de kern van ons geloof. Laten we nog eens teruggaan naar het uitgangspunt 'geen discriminatie'. En dan met name: dat daarvoor zo wordt (moet worden!) gestreden. Dat wijst op iets anders, iets dieper liggends. Is het niet zo dat voor onze intuïtie, in onze beleving, homoseksualiteit niet 'normaal' is? Dat wil zeggen: het is niet de hoofdregel. Er zijn waarschijnlijk maar weinig mensen die *spontaan* de homoseksuele geaardheid als normaal zullen aanvoelen. Ervaren veel homoseksuelen niet nog steeds (bepaalde) afwijzing (in wat voor een vorm dan ook maar)? De vraag is dan of wij, mensen, kunnen omgaan met wat niet 'normaal' is. Dat blijken we vaak erg lastig te vinden. 'Gewoon'; dat is veel makkelijker. Doe maar 'gewoon'....

De Bijbel leert ons een God kennen die in alle opzichten juist heel ongewoon is. Een God die zo vaak anders is dan onze voorstelling over 'god'. Een God die geboden geeft die lijnrecht tegen ons gevoel ingaan. Hij confronteert ons met gedrag, verlangens en gedachten – en we voelen ons beschaamd en schuldig en toch ook bevrijd, omdat *Hij* het zegt. En als God zich helemaal geeft in Jezus wordt ook duidelijk hoe omgekeerd de weg naar verlossing is. We worden niet gered door wat dan ook maar te doen/laten maar *alleen door jezelf te gaan toevertrouwen aan Jezus*. Jezus zegt: 'wie zijn leven wil behouden, zal het verliezen. Maar wie zijn leven verliest om Mij, die zal het vinden.' Dat is de omgekeerde weg. Het kruis – bij uitstek symbool van het christelijk geloof – symboliseert het. Dat is onze weg naar verlossing. God doorkruist al onze (reddings)wegen.

'Wat heeft dit nou met homoseksualiteit te maken', denk je misschien? Dit: God roept ons onszelf vanuit Christus ('verlossing') te gaan zien. Niet langer is bepalend of iemand blank of zwart is, dom of intelligent, rijk of arm, homo- of heteroseksueel, met of zonder vaste relatie: *we zijn van Hem!* Het is onze roeping om alle 'anders-zijn' allereerst te gaan zien als anders ten opzichte van God(s) bedoeling met ons leven). Te gaan ervaren dat Christus de grootste vervreemding die in ons leven is, heeft opgeheven. We mogen God als Vader gaan aanspreken. Het gaat niet vanzelf en het blijft een strijd maar zo creëert God ruimte om je eigen en andermans identiteit door zijn ogen te gaan zien. Het blijft wennen maar zo zullen we met onszelf en elkaar moeten leren omgaan. Het is bevrijdend zo beetje bij beetje iets te gaan weerspiegelen van de nieuwe maatschappij die God voor ogen heeft.

4a Schepping en verlossing

Wie begint bij (seksuele) relatie, hoeft niet lang te zoeken in de Bijbel. *Genesis* 1 zegt dat de Schepper de mens mannelijk en vrouwelijk heeft gemaakt (1:26). God brengt de vrouw bij Adam en hun samenzijn wordt getypeerd als: één lichaam worden (2:24). Hierbij kun je ook denken aan de manier waarop de geslachtsdelen van man en vrouw van elkaar verschillen: juist in dat verschil kunnen zij ook werkelijk (fysiek) één zijn.

Deze schepping, deze orde klinkt in de bij 2a besproken teksten op de achtergrond mee. Afstand nemen van deze orde (2b) botst ook met het steeds terugkerend 'het was (zeer) goed' (*Genesis* 1): zo is het geschikt voor de bedoeling die God ermee heeft.

Dat God zijn schepping niet loslaat blijkt direct na de zondeval (3:14 vv) en vooral in het sturen van zijn Zoon naar deze wereld. Jezus maakt op een bijzondere manier duidelijk hoe de Schepper zijn schepping en schepsels bedoeld heeft.

- Aan de ene kant bevestigt Jezus de bedoeling van de Schepper. Bijvoorbeeld: ook Jezus spreekt over de onlosmakelijke relatie tussen man en vrouw (*Matteüs* 19:5 en 6) en legt zelfs heel expliciet de relatie met *Genesis* 2.
- Aan de andere kant doet Jezus meer als hij de bedoeling van de Schepper in alle diepte kenbaar maakt. Zo maakt Jezus bijvoorbeeld duidelijk dat het huwelijk alleen voor dit tijdelijk leven is bedoeld en dat trouwen niet meer zal plaatsvinden bij de opstanding (*Matteüs* 22:30). Nog scherper: Jezus spreekt ook van de weg van het bewust niet trouwen omwille van (de dienst aan) het Koninkrijk (*Matteüs* 19:12). En dit zijn dan nog (maar) de teksten die gaan over de relatie man en vrouw. Als Jezus in de Bergrede (*Matteüs* 5 vv) de bedoeling van Gods geboden in alle scherpte neerlegt blijkt *Hij zelf* de kern te zijn van ons leven met God. *Ik, Om Mij* is het hoge woord (5:11, cf. 10:39). De meest intieme relatie is die met de Heer zelf. Hij wil ons leren in de eerste plaats en ten koste van alles achter Hem aan te gaan (*Matteüs* 10:38, 39).

Verderop in het Nieuwe Testament blijkt deze verdieping ook. Paulus neemt nog een keer de tekst uit *Genesis* 2 op en laat zien dat het geheim van de relatie tussen man en vrouw slaat op het geheim tussen Christus en zijn gemeente (*Efeziërs* 5:31 en 32). (Dat daarbij de scheppingsorde (nog!) niet aan

fundamentele orde verwijzen en regels die van minder fundamentele aard blijken te zijn.

Over de wetten uit *Leviticus* 19:19 horen we in het Nieuwe Testament niet meer. Deze wetten worden niet herhaald, bevestigd of ontkend. Er is veel voor te zeggen dat deze bepalingen dan ook horen bij een tijdelijke, voorbijgaande orde. Bepalingen die te vergelijken zijn met de spijswetten en soortgelijke, tijdelijke regelgeving.

Hoort ook de afwijzing van homoseksuele omgang bij de bepalingen die niet zijn meegegaan naar het Nieuwe Verbond? Nee: de bepalingen en manier van spreken inzake homoseksueel geslachtsverkeer komen in het Nieuwe Testament op een vergelijkbare manier terug. Deze horen dan ook bij het soort bepalingen dat naar een diepere orde verwijst.

Paulus laat o.a. in *Romeinen* 1 de scheppingsorde volop staan. Hij blijft – in het voetspoor van teksten uit het Oude Verbond – het homoseksueel geslachtsverkeer benoemen als ingaan tegen Gods (scheppings)orde. Dat Paulus zich hier niet vergist, blijkt ook uit andere plaatsen in het Nieuwe Testament die de blijvende waarde van de scheppingsorde onderstrepen.

4. De lijn van de Bijbel

Hoe spreekt de Bijbel over homoseksualiteit? Wat betekenen die teksten voor ons? Spreekt de Bijbel eigenlijk wel over homoseksualiteit zoals wij dat verschijnsel kennen? Dergelijke vragen zijn hiervoor aan de orde gekomen. We willen in deze paragraaf een volgende stap zetten.

We zullen dieper moeten kijken; verder moeten zoeken. Voor veel ‘moderne’ onderwerpen geldt dat de Bijbel daar niet direct over spreekt en toch richting aanwijst. Denk aan medische onderwerpen als IVF en aan andere onderwerpen als milieubeheer en omgang met energie. Om te zoeken wat God zegt, moet de dan als het ware een spade dieper: op welk terrein bevind je je? Wat zegt de Bijbel op dat punt? Op die manier voorkom je dat je op een geforceerde manier de Bijbel laat spreken of argumenten gaat zoeken voor iets waarover in de Bijbel eigenlijk niet gesproken wordt. In dit geval zouden we moeten zoeken bij het onderwerp: (seksuele) relatie.

4. Oproep aan de gemeente

Hoe ziet ons nieuwe leven eruit? Gaat het erop lijken in de gemeente? Of is onze blik toch (te)veel gericht op: ben jij ‘normaal’, ben je homoseksueel, ben jij heteroseksueel, ben je getrouwd of ongetrouwd? Wie z’n oren te luisteren legt op dit punt ontdekt dat we nog veel te winnen hebben. Homoseksuele broeders en zusters spreken over eenzaamheid of hebben niet de ervaring dat zij in hun strijd gekend en ondersteund worden. Dat maakt nederig en vraagt om inkeer. Gelukkig; er zijn ook verhalen waaruit blijkt dat de geloofsband hierin toch ook als bindend en ondersteunend wordt ervaren. Daar putten we moed uit en het stimuleert: zo kan het dus ook.

Een oproep past hier ook aan homoseksuele broeders en zusters. Juist in de gemeente is er altijd sprake van wederkerigheid. Als je eenzaamheid ervaart of verlegenheid constateert: benoem dat in het pastoraat, bij iemand met wie je vertrouwd bent of in je kring. Wellicht zakt je bij voorbaat de moed in de schoenen. Misschien zul je vaak je neus (moeten) stoten. Toch leggen we in bescheidenheid en met vertrouwen deze oproep hier neer. We vertrouwen dat deze weg de hele gemeente verder zal helpen.

5. Houding ten opzicht van de niet-gelovige(n) homoseksuelen

Omdat we in deze handreiking bezig zijn vanuit het geloofsperspectief is de geloofsband essentieel. Hoe spreek je met elkaar als die band er niet is? Wat zeg je als je ongelovige collega of buurtgenoot je vraagt naar je overtuiging op dit punt? Wijs je hem of haar niet direct af als je met een ‘bijbels standpunt’ komt? Uiteraard bestaat er geen blauwdruk voor zo’n gesprek. Wel hopen we dat we door in gesprek te komen met elkaar, door de onderlinge ontmoeting en het Bijbellezende op dit punt zoveel krijgen dat we daarmee ook in andere relaties geholpen worden.

uit twee soorten garen zijn gemaakt.² Over dit soort verboden maakt niemand zich vandaag toch nog druk? Waarom zou dan het ene verbod wel en het andere niet gehandhaafd blijven? Is hier niet sprake van willekeur?

Inderdaad zijn er allerlei bepalingen uit het Oude Verbond die niet meegaan naar het Nieuwe Verbond. In het bijbelboek *Leviticus* bij voorbeeld geeft God allerlei bepalingen als uitwerking van zijn oproep ‘wees heilig, want ik, de HEER, jullie God ben heilig’ (19:2). We noemen er een paar om het verschil ten opzichte van het Nieuwe goed te kunnen zien:

- priesters tegenover het ‘gewone’ volk;
- rein tegenover onrein eten;
- de tempel als de plek bij uitstek om God te dienen, tegenover ‘gewone’ plaatsen waar men woonde en met de HEER leefde;
- in die tempel nog weer het onderscheid tussen het allerheiligste en het heilige;
- allerlei bepalingen en regels die het volk heilig laten zijn ten opzichte van andere volken – zoals de genoemde gedeeltes uit hoofdstuk 18, 19 en 20.

In het Nieuwe Verbond in Jezus verdwijnen veel van deze bepalingen *omdat Jezus Christus onze heiligheid voor God is!* Duidelijk wordt dat:

- in Hem heel het volk priester is;
- spijswetten niet meer van toepassing zijn als je onder dankzegging aan God je eten aanvaardt;
- de gemeente de tempel is van de Geest;
- heiligheid niet gebonden is aan een plaats maar aan het volgen van Jezus;
- wie in Christus is toegang heeft tot de Allerheiligste Zelf;
- bepalingen en regels zijn gegeven met het oog op het steeds meer worden zoals Jezus is.

Blijkbaar is er onderscheid te maken tussen bepaalde regels en wetten uit het Oude Testament die nog steeds blijven staan in het Nieuwe en regels en wetten die niet meer van toepassing zijn. Onderscheid in regels die naar een

² Woorden als ‘gruwel’ en/of ‘pervers’ (18:22 en 20:13) ontbreken bij deze teksten. Wijst dat op een verschil?

beoordeling verschil hebben gemaakt als hij daarvan wél geweten had? Dat is heel onaannemelijk. In zijn afwijzing van homoseksueel geslachtsverkeer is Paulus absoluut; hij maakt geen uitzonderingen. Paulus wijst in Romeinen 1 homoseksuele omgang niet af vanwege het decadente karakter, de eventuele ontrouw in zulke relaties, of ongelijkwaardigheid, of een uitbuitend karakter, of welk bijkomend verschijnsel ook. Ook niet vanwege het feit dat het (misschien) om heteroseksuele mensen gaat die “wel ‘ns wat anders willen”, maar omdat het, hoe dan ook, ingaat tegen de manier waarop God man en vrouw geschapen heeft. Wat de *achtergrond* van homoseksueel handelen ook is, Paulus wijst homoseksueel *gedrag* af.

Paulus' afwijzing van homoseksueel geslachtverkeer sluit aan bij hoe de bijbel in het algemeen schrijft over zondige begeerten die er in mensen zijn, en waarvan God vraagt dat we daar niet aan toegeven, maar tegen vechten (je laten leiden door de Geest, en niet door het 'vlees'). Daarbij gaat het om (homo- én hetero-) seksuele begeerten, maar ook om zaken als jaloezie of woede of egoïsme. Je kiest niet voor zulke dingen, maar je moet er wel tegen vechten. In die zin maakt homoseksualiteit, ook als dat geen keuze is, deel uit van de werkelijkheid dat iedereen zondige driften ervaart, in verschillende mate en voor verschillende soorten zonden.

c. In de Schrift is het duidelijk dat homoseksueel geslachtsverkeer ingaat tegen Gods bedoeling met menselijke relaties, zoals Genesis die beschrijft. Plaatsen waar expliciet gesproken wordt over homoseksueel geslachtsverkeer geven er blijk van dat de bijbelschrijvers op de hoogte zijn van homoseksueel geslachtsverkeer dat in de betreffende culturele omgeving toegestaan is. Zo gaat de bijbel duidelijk in op de praktijken van destijds. Altijd heeft God gewild dat zijn volk heilig is, zoals Hij heilig is (Lev. 19.2) / 1 Pt 1.16), en dat wij echt anders leven dan onze leefomgeving het ons voorhoudt. Laten we elkaar erin steunen om in onze tijd diezelfde roeping te volgen - wat voor ons niet minder moeilijk is dan voor onze geloofsgenoten in andere tijden en andere culturen.

3b. Is er willekeur in het wel/niet blijven handhaven van bepaalde wetten?

Er wordt wel eens gewezen op een bepaalde willekeur als het gaat om het verbieden van homoseksueel geslachtsverkeer. Want, zo is de gedachte, de tekst die het meest duidelijk spreekt over een (categorisch) verbod op homoseksueel geslachtsverkeer is *Leviticus* 18:22 (zie II.1b). Maar wie deze bepalingen in z'n verband leest, moet het opvallen dat God daar ook allerlei andere 'vermenging' verbiedt. Volgens *Leviticus* 19:19 mag het vee bijvoorbeeld niet met andere soorten paren, mogen op akkers geen verschillende soorten zaad gezaaid worden en mag je geen kleren dragen die

II De Bijbel open

In dit hoofdstuk gaan we luisteren naar Gods Woord. Hiervoor hebben we al aangegeven hoe we dat doen. Namelijk: in de verwachting dat Gods bevrijdende Woord ons hele leven aanspreekt en ook in de wetenschap dat er niet 'zomaar' antwoorden gevonden worden. Met deze houding willen we in dit hoofdstuk aan de slag gaan.

We beginnen door op een rijtje te zetten welke teksten vaak genoemd worden als het gaat over homoseksualiteit. Deze vragen houden ons daarbij bezig: wat staat er, waar gaat het over, hoe lezen wij en: wat voor een beeld krijgen we van het spreken van de Bijbel over homoseksualiteit? Daarbij gaan we soms ook kort in op bepaalde uitleg over de teksten.

1. Bijbelteksten over homoseksualiteit

Bijbelteksten die snel genoemd worden in verband met (het gesprek over) homoseksualiteit zijn:

Genesis 19:5, *Leviticus* 18:22 (20:13), *Romeinen* 1:26 en 27. Daarnaast ook nog wel de teksten: 1 *Korintiërs* 6:9 en *Judas* 7. Omdat de laatste teksten ten opzichte van de eerste niet veel nieuws bieden, richten we ons op de eerste drie.

1a *Genesis* 19:5

In dit hoofdstuk uit het eerste Bijbelboek wordt verteld dat twee engelen de stad Sodom binnenkomen. Zij komen het gezin van Lot, de neef van Abram, redden. Sodom zal namelijk, als oordeel van God over haar levensstijl (18:20 en ook al in 13:13), ten onder gaan. De aanwezigheid van de twee mannen gaat niet onopgemerkt aan de inwoners van de stad voorbij. Ze lopen naar het huis van Lot – waar de engelen verblijven – en roepen Lot dan toe:

‘Waar zijn die mannen die bij je overnachten? Breng ze naar buiten, we willen ze nemen!’ (19:5).

Naar aanleiding van deze tekst is homoseksualiteit ook wel *sodomie* genoemd. Ook is, mede naar aanleiding van deze tekst, wel gedacht dat homoseksualiteit een van de ergste en afschuwelijkste zonde is. De zware bewoordingen en dito

straf van God over Sodom zouden daartoe aanleiding geven dan wel het bewijs ervan vormen.

Wat is er aan de hand, waar gaat het over?

Wie iets meer afstand neemt, ontdekt dat een gedachte als hierboven elke grond mist. We noemen wat aandachtspunten:

- (1) Op 3 manieren wordt aangeduid dat *alle* mannen bij deze daad betrokken zijn (19:4). Wacht even: zijn zij allemaal homoseksueel? Welnee. Het zijn vaders van gezinnen, familiehoofden, jonge mannen enzovoort. Het gaat dus om meer dan homoseksualiteit.
- (2) Het gaat hier in ieder geval ook om een decadente vorm van seksualiteit. Blijkbaar is de cultuur in die stad zo dat (getrouwde) mannen ‘het’ ook best wel eens met een man (willen) doen.
- (3) Dat het hier om (nog) meer gaat dan homoseksualiteit, blijkt ook uit andere Bijbelteksten. *Genesis* 13:13 zegt (o.a. over Sodom): *de mensen daar waren slecht, ze zondigden zwaar tegen de HEER*. Dat is een algemene opmerking. *Ezechiël* verwijt Jeruzalems’ ‘zus’ Sodom dat zij genoeg te eten had, onbezorgd van haar rust kon genieten en dat ze ondertussen hoogmoedig was en niets deed voor armen en machtelozen (16:49). Het liep in Sodom alle spuigaten uit!
- (4) Terecht is erop gewezen dat het in *Genesis* 19:5 vooral gaat om het schenden van het gastrecht. Dat basisrecht is niet veilig. Sterker nog: het wordt op een brute wijze verkracht.
- (5) Net zo terecht is het om de bovenstaande gedachten scherper te maken. Dat het gastenrecht wordt geschonden, en dat het gaat om een decadente vorm van homoseksualiteit, betekent niet dat het onderwerp homoseksualiteit hier buiten staat;
 - Het is niet aannemelijk dat *Genesis* 19:5 losgezien kan worden van een (culturele) gewoonte homoseksueel geslachtsverkeer op vrijwillige basis toe te staan;
 - Homoseksualiteit wordt hier als voorbeeld naar voren gebracht van datgene wat afwijkt van Gods wil en waarover Hij een oordeel uit gaat spreken.
- (6) Tot slot blijkt dit: Gods zienswijze is goed (18:20). Er zijn zelfs geen 10 goede mensen in Sodom (18:32)! Allen keren zich af van God(s) regels. Geen mens is veilig in zo’n maatschappij. Dit leven heeft geen perspectief.

Hier ligt een belangrijk aandachtspunt. En we zullen goed moeten onderscheiden. Hier is zeker niet direct aan de orde of het gezag van de Schrift wel of niet aanvaard wordt. Iemand die dat doet en vergelijkbare conclusies zou kunnen trekken als hierboven (II.2) kan tegelijk zeggen dat het woord ‘gruwel’ uit *Leviticus* zeer doet. Zouden wij dat woord vandaag ook gebruiken – ook als we het met de inhoud van die wetten eens zijn?

Volgens ons ligt het het meest voor de hand om te zeggen dat wij geen antwoord op deze vraag kunnen geven. Dat wil zeggen: we kunnen uit de Bijbel niet met stelligheid aantonen dat de Bijbel weet heeft van ons levensgevoel inzake homoseksualiteit; ontkennen kunnen we het zeker ook niet.

Dat wil niet zeggen dat we vervolgens een punt zetten. Het is de vraag in hoeverre een antwoord op deze vraag nodig is voor het zoeken naar Gods wil als het om homoseksualiteit gaat. Duidelijk is dat de Bijbel op de hoogte is van het bestaan van allerlei homoseksueel verkeer. En ook dat God het homoseksueel geslachtsverkeer niet wil. Dat blijft, ook bij het ontbreken bij een antwoord op de vraag die hier aan de orde is, staan.

We werken dit als volgt uit:

- a. In de Grieks-Romeinse wereld waarin Paulus leefde kende men, naast decadente vormen van homoseksualiteit, ook homoseksuele relaties in liefde en trouw. Het is erg onwaarschijnlijk dat Paulus, kenner van z’n tijd en cultuur, van zulke relaties onwetend is geweest. Het is sowieso onwaarschijnlijk dat zulke relaties pas in onze tijd zouden voorkomen, en dat in heel de oudheid er geen enkel homoseksueel stel zou zijn geweest dat tot zo’n relatie in staat was. Verder komt ook in de Grieks-Romeinse periode de overtuiging voor dat homoseksualiteit aangeboren kan zijn. Paulus moet hiervan op de hoogte zijn geweest, en hij moet geweten hebben van mensen die uitsluitend homoseksueel georiënteerd zijn.
- b. Je kunt dus niet ontkennen dat Paulus weet kan hebben gehad van ons levensgevoel inzake homoseksualiteit. Anderzijds kun je het ook niet met stelligheid aantonen. Stel dat Paulus toch onwetend zou zijn geweest van homoseksuele relaties in liefde en trouw, en ook niet geweten zou hebben van de mogelijkheid dat homoseksualiteit geen keuze is, maar een geardeerdheid – zou het voor zijn

- (1) Bij alle teksten valt het op dat homoseksualiteit niet ‘geïsoleerd’ aan de orde komt maar binnen een dieperliggend kader blijkt te staan. God heeft een bepaalde orde - ook wel de scheppingsorde genoemd - gemaakt die het leven leefbaar maakt en houdt. Ook op het gebied van seksualiteit. Gods Woord wijst aan dat er binnen die orde te leven is en verbiedt de daarvan afwijkende vormen van seksualiteit. Homoseksueel geslachtsverkeer wordt daarbij met name genoemd. Alhoewel blijkt dat dit geslachtsverkeer soms een decadente vorm van seksualiteit is, wordt zonder meer ook duidelijk dat homoseksueel geslachtsverkeer als zodanig wordt afgekeurd als een manier van leven die ingaat tegen Gods bedoeling en wil. God wil deze vorm van seksualiteit niet in/onder zijn volk, zijn gemeente.
- (2) Ook wordt duidelijk dat het afkeuren van homoseksueel geslachtsverkeer plaatsvindt in een situatie waarin de Bijbel laat zien op de hoogte te zijn van in die tijd toegestane homoseksuele relaties en/of vriendschappen. God wijst in de (toenmalig) bestaande en alom geaccepteerde seksuele vormen een andere weg aan voor seksuele omgang.
- (3) Verder is het opvallend dat over homoseksualiteit gesproken wordt in deze setting: God laat het ons merken als we van Hem afwijken in ons leven; ook op het terrein van de seksualiteit. Steeds weer worden we opgeroepen de Verlosser (en daarmee de *Schepper!*) te erkennen en zo ontdekken hoe ons leven in alle facetten goed is voor Hem en onszelf.

3. Er is meer!

Toch is hiermee niet alles gezegd. Op een aantal aspecten zullen we nader moeten ingaan om helder te krijgen wat we vandaag wel/niet kunnen met conclusies uit de bovengenoemde teksten. We zetten deze aspecten op een rij en gaan daar ook kort op in.

3a Heeft de Bijbel weet van homoseksualiteit zoals wij dat vandaag als levensgevoel kennen?

Bijna iedereen erkent dat bovenstaande conclusies (II.2) uit de Bijbel zijn te halen. Maar als het nu eens zo is dat de Bijbel geen weet heeft van wat wij vandaag kennen als levensgevoel als het gaat om homoseksualiteit? Domweg omdat de Bijbel in een andere tijd en cultuur geschreven is dan de onze. En als de Bijbel ons levensgevoel inzake homoseksualiteit niet kent: welke gevolgen heeft dat dan voor wat wij vandaag *op grond van de Bijbel* wel/niet kunnen zeggen over homoseksualiteit?

1b Leviticus 18:22

In het Bijbelboek *Leviticus* staan allerlei bepalingen die duidelijk maken hoe de HEER door zijn volk wil worden gediend. Israël is bevrijd uit de slavendienst van Egypte om God te dienen. De regelgeving begint met de relatie met de HEER (offers, vanaf hfst.1) en gaat vervolgens ook over het hele (maatschappelijke) leven. In hoofdstuk 18:22 staat er:

*Je mag niet het bed delen met een man zoals met een vrouw, dat is gruwelijk.*¹

Net als bij de vorige tekst, heeft ook dit vers aanleiding gegeven tot de gedachte dat homoseksualiteit wel een heel erge zonde is (in vergelijking met andere zonden). Staat er niet dat het ‘gruwelijk’ is? Nadere bestudering van deze tekst is nodig om scherper te zien wat God zegt.

Wat is er aan de hand, waar gaat het over?

- (1) Het verband van de tekst is: allerlei bepalingen die de stabiliteit van het gezin en het huwelijk moeten garanderen (18:6 e.v.). God begrenst de (uiting van) seksualiteit aan allerlei kanten.
- (2) In de begrenzing van de (uiting van) seksualiteit blijkt een bepaalde orde. Deze orde kun je *scheppingsorde* noemen omdat die nauw verbonden is aan de manier waarop de Schepper de verhoudingen, ook in (uiting van) seksualiteit heeft bedoeld (*Genesis* 1 en 2).
- (3) De woorden ‘gruwel’ (22) en ‘pervers’ (23) verwijzen naar de (afwijking van deze) scheppingsorde. De genoemde uitingen van seksualiteit zijn in die zin on- en tegennatuurlijk.
- (4) Deze bepalingen kunnen niet losgezien worden van (seksuele) praktijken van de omliggende volken – met name: Egypte en Kanaän (18:1). Hun levensstijl bracht Gods oordeel (18:24) en voor Israël geldt de waarschuwing niet te doen als zij (18:26, 29 en 30).
- (5) De gedachte dat het hier zou gaan om (de afwijzing van) sacrale prostitutie - als dat al heeft bestaan in het oude Oosten – is niet overtuigend. Het gaat hier, net als bijvoorbeeld in 19:29, om een norm waarmee God zijn volk boven het (seksuele) gedrag van andere, omliggende volken uittilt.

¹ *Leviticus* 20:13 zegt: ‘wie met een man het bed deelt als met een vrouw, begaat een gruweldaad.’

- (6) De norm wijst o.a. dit aan: een (algemeen) verbod op homoseksuele geslachtsgemeenschap.
- (7) De uitleg dat deze tekst (vooral) als achtergrond heeft dat het volk zich moest vermenigvuldigen *en daarom geen zaad mocht verspillen*, is in het licht van wat hierboven staat niet overtuigend.
- (8) Voor de gedachte dat hier (vooral) tegen homoseksuele geslachtsgemeenschap wordt gewaarschuwd *omdat dat het gezins- en familieband zou kunnen ontwrichten* (en dat hier dus niet zozeer homoseksueel geslachtsverkeer als zodanig wordt verboden) geldt hetzelfde.
- (9) Tot slot blijkt eenheid in verlossing en schepping. Het hoofdstuk begint met 'Ik ben de HEER, jullie God (cf. *Exodus* 20:2) ' en legt de bepalingen dicht tegen de schepping(sorde) aan. De Verlosser verlost niet buiten de schepping(sorde) om.

1c Romeinen 1:26 en 27

De teksten die nu besproken gaan worden, zijn misschien nog wel meest bekende teksten in verband met homoseksualiteit. De apostel Paulus schrijft een brief aan de gemeente van Rome. Hij presenteert zich aan het begin van de brief: dienaar van Christus om het evangelie van God te verkondigen (1:1). Het goede nieuws is alleen eeuwen oud want het werd al via de profeten beloofd (1:2). Het goede nieuws is echt iets om voor te gáán: het is Gods reddende kracht (1:16) en gaat *alle* mensen aan (16 en 19 vv). Toch onttrekken mensen zich aan dat goede nieuws en, dat is de 'keerzijde' van het evangelie, dat laat God niet over zijn kant gaan. De apostel zegt dan:

Daarom heeft God hen uitgeleverd aan ontterende verlangens. De vrouwen hebben de natuurlijke omgang verruild voor de tegennatuurlijke, en ook de mannen hebben de natuurlijke omgang met vrouwen losgelaten en zijn in hartstocht voor elkaar ontbrand.

Net als bij de vorige teksten willen we ook hier van dichtbij gaan bekijken wat er speelt.

Wat is er aan de hand, waar gaat het over?

- (1) Het oordeel dat God heeft als Hij, die gekend kan worden, genegeerd wordt is: mensen loslaten (24, 26, 28). Dat is vanuit het perspectief van voorstelling in het Romeinse rijk over (toorn van) goden nieuw. De Schepper treft zijn schepsels het diepst: Hij laat hen aan hun lot over.
- (2) Het spreken over homoseksuele omgang staat in verband met de andere onderwerpen die Paulus noemt. Namelijk: verwarring over de aanbidding (in plaats van de onzichtbare God wordt het eigen lichaam vereerd, 24 en 25). En: verwarring in de maatschappij (die wordt ontwricht door de miskennis van God, 28-32).
- (3) Het spreken van '(tegen)natuurlijk' laat zien dat Paulus uitgaat van een bepaalde natuur of orde.
- (4) De orde is nauw verwant met de manier waarop de Schepper verhoudingen heeft bepaald (20, 25).
- (5) Gaat het hier over homoseksuele mannen en vrouwen? Op z'n minst is het opvallend dat er staat: (de natuurlijke omgang) 'verruild' en (de natuurlijke omgang met vrouwen) 'losgelaten'. Blijkbaar gaat het om heteroseksuelen die voor homoseksueel geslachtsverkeer kiezen.
- (6) Dat Paulus de gemeente hierop kan wijzen, veronderstelt een algemeen bekende praktijk in Rome waarin het homoseksuele geslachtsverkeer was toegestaan.
- (7) De gedachte dat Paulus niet op de hoogte zou zijn met de hellenistische visie op homo-vriendschap is, gezien het feit dat hij een ontwikkeld en bereisd mens was, heel onaannemelijk.
- (8) Op de hoogte van een bekende visie op homo-vriendschap en wetend van het toestaan van homoseksueel geslachtsverkeer, is in *Romeinen* 1 het uitgangspunt: de oproep om Gods goede orde als uitgangspunt voor je leven te nemen. Buiten die orde onttaardt (seksueel) leven.
- (9) God blijkt in het leven van iedere dag Schepper te zijn; Een die je niet kunt negeren. Doe je dat toch dan zal Hij zijn mensen en de maatschappij op een diepe manier laten voelen dat leven buiten Hem niet kan.

2. Conclusies

Welke conclusies kun je op grond van deze teksten trekken? We noemen de belangrijkste.